

«Τὰ λάδη μιᾶς νύχτας»

τοῦ Ο. Γκόλντσμιθ
δέατρο δίασος Ἀνδρεάδη

«Ο ἐπιδεωρητὴς Γκρέϋ»

τοῦ Α. Γκρινίδη
Ημικρατικός δίασος Κοτοπούλη
δέατρο «Ρέξ»

Κριτικό σημειώματα τοῦ κ. ΠΟΛ. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗ

‘Η πρώτη τῆς ἐφετεινῆς θερινῆς περιόδου τοῦ θιάσου τῆς κυρίας Κατερίνας Ἀνδρεάδη, ἔδωκεν εἰς τὴν τόσον συμπαθή καλλιτέχνιδα μίαν ἀκόμη — πανηγυρικήν δὲ — ἀπόδειξιν τοῦ βαθμού τῆς ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ ἐκτιμήσεως τῆς καλλιτεχνικῆς τῆς προσπάθειας καὶ τῶν τόσων προσόντων τῆς. Εἰς τὸ θέατρον τῆς πλατείας Κυριακοῦ συνέρρευσε εἰς τὴν πρώτην τῆς, τὸ δράμα τῆς Δευτέρας, σὲ συγκέντρωσι ἐκπληκτική εἰς πλήθος, ὅ,τι καλλίτερον ἔχει ἡ θεατρόφιλος πρωτεύουσσα. Χαρακτηριστικώς σημαντικόν εἶναι ὅτι τὴν πρώτην τῆς καλλιτέχνιδος ἐτίμησεν καὶ ὁ κ. πρωθυπουργός. Τὸ τάλαντον, ἡ μόρφωσις, ἡ ἐργατικότης, ἡ ἐπιμανή εἰς τὴν καλὴν προσπάθειαν, τῆς κυρίας Ἀνδρεάδη ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ «Ἐλευθέρου Καλλιτεχνικοῦ Ὁργανισμοῦ» τῆς, ἔχουν καὶ ἡδη δικαιώσει σὲ βαθμὸ σημαντικὸ ἐκείνους, οἱ ὄποιοι ἐξ ἀρχῆς εἶχαν διαγνώσει εἰς τὴν νέαν τότε ἐμφανιζομένην καλλιτέχνιδα ἐλπίδα σημαντικήν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον. Τὴν πεποίθησιν cιτήν δικαιώνει κάθε χρόνο περισσότερον τὸ γεγονός ὅτι ἡ κυρία Ἀνδρεάδη κατορθώνει — ὑπὸ συνθήκας δὲ καὶ περιστάσεις σὰν αὐτές ποὺ ἀπὸ καιρὸ τώρα γνωρίζει καὶ ἡ χώρα μας μαζὶ μὲ σὸν τὸν ἄλλον κόσμον — γὰ διατηρῇ πάντοτε εἰς θεατρικὸν ἐπίπεδον ἀξιόλογον θίασον τόσον δικαίως ἐκτιμηθέντα διὰ τὴν ἀπόδοσίν του τὴν καλλιτεχνικήν παντοῦ ὅπου ἐνεφανίσθη ἐδῶ, εἰς τὴν ἐπαρχίαν, εἰς Ἑλληνικὰς παροικίας τοῦ ἔξωτερικοῦ τόσον προηγμένος ὅσον ἡ τῆς Ἀλεξανδρείας. Μόνον πίστις εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς, τάλαντον, εύσυνειδησία καλλιτεχνικὴ καὶ προσόντα ἐμψυχωτοῦ τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτῆς προσπάθειας μὲ γερὸ χέρι καὶ μεγάλην ἐργατικότητα συνδυαζόμενα, είναι ἡ ἔξηγησις αὐτοῦ τοῦ ἔργου, διὰ τὸ ὅποιον ἡ κυρία Ἀνδρεάδη καὶ οἱ συνεργάται τῆς πρέπει πράγματι νὰ ἔχουν κάθε ἡμέρα ἐντονώτερη τὴν συμπάθεια καὶ ὑποστήριξι τοῦ θεατροφίλου κοινοῦ.

Πρέπει ὅμως γι' αὐτὸ καὶ ἡ συμπαθῆς καλλιτέχνις νὰ φροντίζῃ νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνῃ συχνὰ πειράματα σὰν τὸ τῆς παραστάσεως τοῦ

ἔργου τοῦ Γκόλντσμιθ. ‘Η δικαιολογητικὴ σκέψις τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὡς ἔργου «ἀντιπρωσωπευτικοῦ» — σύμφωνα μὲ γνωστὴν καὶ πιστῶς τηρουμένην ἀρχὴν τοῦ θιάσου, προχθές ἀκόμη ὑπομνησθεῖσαν κατὰ τὴν ραδιοφωνικὴν ὅμιλίαν τῆς κ. Ἀνδρεάδη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην — εἶναι βέβαια σωστὴ καὶ ἀξιέπαινος.

‘Αλλὰ πρώτον μὲν καμμίσι ὑπερ-

βολὴ — φυσικὰ δὲ οὔτε ἡ ὑπερβολὴ τῆς ἐμμονῆς εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἀκάμπτως — δὲν εἶναι ἀξιούστατας. Δεύτερον δέ, αἱ σημεριναὶ περιστάσεις δὲν προδιαθέτουν τὸ κοινὸν εἰς /θεώματα ἔργων τῶν ὅποιων ὃ καλλιτεχνικὸς χαρακτὴρ καὶ ἂν ἀκόμη δὲν εἶναι ἀμφισβητούμενος, δὲν δίδει εἰς τὸν θέατρην τὴν εύκαιρίαν νὰ περάσῃ εἰς τὸ θέατρον μερικὲς στιγμὲς ἄνετα εὐχάριστες, ἀπλῶς (ἴσως μάλιστα ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον) ξεκουραστικές ἀπὸ τὰ τόσον ζεχωριστὰ αὐτοὺς τοὺς καιροὺς βάσανα τῆς καθημερίνης ζωῆς.

·Η κυρία Ἀνδρεάδη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἔργου μὲ τὸ ὅποιον ἔκαμε τὴν ἔναρξιν τῆς φετεινῆς καλοκαιρινῆς περιόδου ἡμάρτησε καὶ

(Συνέχεια στὸν 4^η σελίδα)

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν 1η σελίδα)
ἀπὸ τῶν δύο ἀνωτέρω ἀπόψεων. Πράγματι τὸ ἔργον «Τὰ λάδη μιᾶς νύχτας» τοῦ Γκόλσμιθ ὡς ἔργον μὲν εἶναι μόνον καὶ αὐστηρῶς ἀντιπρωσητικὸν κάποιου τύπου ἀγγλικῆς κωμῳδίας. Μπορεῖ ἐξ ἄλλων λόγων νὰ ἐθριάμβευσεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὸν καιρὸν του, μπορεῖ μάλιστα ἀκόμη καὶ νὰ ἔχῃ μερικὰ προσόντα ἡθογραφικῆς σατύρας ἐνίστε ἀρκετὰ νόστιμης. ‘Αλλ’ εἰς τὴν ούσιαν δὲν ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ οὔτε ἀπὸ μακριὰς ὡς ἔργον ὑπολογίσιμον καλλιτεχνικῶς σήμερον καὶ μάλιστα διὰ τὴν Ἑλληνικὴν σκηνήν.

Τὸ πολὺ θὰ μποροῦσε νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἔργον αὐτὸ ὡς ἔνα σκηνικὸ παιγνίδι κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ήττον χαριτωμένο, μὲ μερικοὺς χαρακτῆρας ἐνίστε καλὰ σκιτσαρισμένους ἀπὸ ἀπόφεως σατύρας ἡθογραφικῆς ἀκακης, ἀλλὰ καὶ ρηγῆς. Δὲν προσέθετεν ὅμως τίποτε οὔτε εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς γενικότερας διὰ τὴν σκηνήν μας ἀποδόσεως τοῦ θιάσου, οὔτε ὡς εύκαιρια διὰ τοὺς ἡθοποιοὺς πρός κάποιες ὑπωσδήποτε ὑπολογίσιμες δημιουργίες.

Αὕτοι — ὑποθέτω, γιατὶ δὲν βλέπω τίποτε ἄλλο — πρέπει νὰ εἶναι οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὄποιους, ὅπως εἶμαι βέβαιος, τὸ κοινὸν τῆς πρώτης, ἀν καὶ γεμάτον συμπάθειαν διὰ τὴν καλλιτέχνιδα καὶ τὸ ἔργον καὶ τὸν θίασόν της,

ὅμως ἔδειξε χαρακτηριστικῶς ὅτι ἡ παράστασις ἄν τὸ Ικανοποίει ὡς ἀπόδοσις, σκηνοθεσία, κοστούμια, σκηνογραφία, τὸ ἀπεγοήτευεν ὅμως ὡς ἔργον.

·Ο κ. Χάρσασλ (κ. Ἀποστολίδης) ἀστὸς “Αγγλος τοῦ 1750, εὔπορος ἀπὸ οἰκογένειαν ἀριθμούσαν εἰς τοὺς προγόνους της καὶ ἔνα «συνταγματάρχην», ζῆ εἰς τὸ παλιὸν του σπίτι στὴν ὑπαίθρον, ἔνα σπίτι ἄνετο, μεγάλο, εὔπορο, ἀλλὰ ἐπαρχιώτικο, παρέχον τὴν ἐντύπωσιν... πανδοχείου τῶν καιρῶν ἔκεινων, καλοσυντηρούμενου. ·Ο κ. Χάρσακλ

ζῆσ' αὐτὸ μὲ τὴ γυναικα του (κυρία Ἀνδρὶ Μηλιάδῃ), ἐπαρχιώτισσα, ἔχουσα τὴ μανία νὰ θαυμάζῃ κάθε τὶ ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὴν πρωτευουσα καὶ περισσότερο τὶς μόδες της, τὶς κομμώσεις της, τοὺς τρόπους τῶν πρωτευουσιάνων. Ἀντιγράφει ἡ ἴδια ἀπὸ παλῆς «έφημερίδες τῶν κυριῶν» τῆς πρωτευουσῆς κομμώσεις καταπληκτικὰ γελοίες διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς καὶ υτύνεται μὲ τρόπο ὅχι ὀλιγώτερο κωμικό.

Ἐχει ἀπὸ τὸν πρώτο τῆς γάμο ἔνα γυιὸ — τὸν Τόνυ Λάμπκιν (κ. Φαρμάκης) (ἐνήλικο χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ διότι τοῦ τὸ κρύδουν κατ' ἀπαίτησι τῆς μητέρας του), ἡ ὁποῖα θέλει νὰ τὸν βρίσκῃ ύγειας ἐπισφαλοῦς. Ὁ νέος ἐν τούτοις εἶναι γερός σὰν ταύρος, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ καμμία ιδιαίτερη ἐπίδοσι στὰ γράμματα (δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ διαβάσῃ κανὸν ἔνα γράμμα) ἀντιθέτως ἵππεύει περίφημα, λατρεύει τὸ ἄλογα, συχνάζει σὲ μιὰ γειτονικὴ ταβέρνα μὲ φίλους διαφόρους ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ (δ. κ. Δαμασιώτης ἡταν πολὺ καλὸς ὡς Ἀμιναδάβ μεθυσμένος), ζεφωνίζει καὶ σκαρώνει ιστορίες ἀρκετὰ ἔξυπνες. Ἡ μητέρα του θέλει καλὸς καὶ σώνει νὰ τὸν παντρέψῃ μὲ μιὰ ἀνεφιά τῆς τὴν Κωνστάντινο Νέβιλ (Μαίρη Ρώμα), ποὺ ὅμως αὐτὸς δὲν τὴν ἀγαπᾷ. Ἡ νέα ἄλλωστε τοῦ τὸ ἀνταποδίδει μὲ τόκο, ἐρωτευμένη δηλαδὴ εἰνε μὲ ἔνα νέοτζωρτς Χάστιγκς (κ. Χριστογιαννόπουλος) μὲ τὸν ὁποῖον ὁ πατέρας της, ὅταν ζούσε, ἥθελε νὰ τὴν παντρέψῃ. Τὸ ἀνδρόγυνο τῶν Χάρσασλ ἔχει καὶ μιὰ κόρη, τὴν Καίτη (κυρία Κατερίνα Ἀνδρεάδη), ἔξυπνη, ὡμορφη, χαριτωμένη. Αὐτὴν ἵσα-ϊσα ἔρχεται νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ «ώς ὑποψήφιος μνηστήριος καὶ συμφωνίαν τοῦ πατέρα τῆς μικρῆς καὶ τοῦ φίλου του πατέρα τοῦ νέου σέρ Τσάρλς (κ. Σιταρένιος), ὁ Μάρλοου Τσάρλς (κ. Μορίδης). Συνοδεύεται ἀπὸ τὸν φίλον του Χάστιγκς. Ὁ παῖς ἔρχονται στὸ σπίτι τῶν Χάρσασλ

χάνουν τὸ δρόμο. Ζητοῦν πληροφορίες σὲ μιὰ ταβέρνα ὅπου κατὰ σύμπτωσιν γλεντᾶ μὲ τὴν παρέα του ὁ νεαρὸς Λάμπκιν, ὁ γυιὸς ἀπὸ πρώτο γάμο τῆς Χάρσασλ, ὁ ὁποῖος παίζει στοὺς ξένους μιὰ φάρσα. Τοὺς πληροφορεῖ ὅτι εἶναι παρὰ πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸν προορισμό τους. Τοὺς ὁδηγεῖ ὅμως νὰ περάσουν τὴν νύχτα τους στὸ «καλλιτέρο πανδοχείον» τῆς περιοχῆς καὶ ὑποδεικνύει ὡς τέτοιο... ἀκριβῶς τὸ σπίτι τοῦ πατριοῦ του, τοῦ ὑποψηφίου πεθεροῦ τοῦ Χάρλου, εἰς τὸ ὅποιον ἄλλωστε μένει καὶ ἡ ἀγαπημένη τοῦ ἄλλου πεισκέπτου, τοῦ φίλου του Χάρλου, τοῦ νεαροῦ Χάστιγκς, ἡ Κωνστάντη.

Οἱ δύο ἐπισκέπται φθάνουν εἰς τὸ ὑποτιθέμενον χάνι. Τὴν πλάνην τῶν ἐνισχύει ἡ ὑποδοχὴ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν χωρικῶν εἰς τὰ κτήματα τοῦ Χάρσασλ, ἐπιστρατευθέντες ὡς ὑπηρέτες στὸ σπίτι διὰ τὴν ὑποδοχὴν ἵσα-ϊσα τῶν πρωτευουσιάνων ξένων. Οἱ χωρικοὶ — ὑπηρέτες μ' ὅλη τὴν προδιδασκαλία τοῦ οἰκοδεσπότου δὲν καταφέρουν νὰ δώσουν ἄλλη ἐντύπωσι παρὰ τὴν ἐντύπωσι ὑπηρετῶν χανιοῦ.

Οἱ εὐγενεῖς ἐπισκέπται λοιπὸν φέρονται εἰς τὸ σπίτι καὶ ἀπέναντι τοῦ οἰκοδεσπότη (ποὺ κάγει τὸ πᾶν διὰ νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ δόσο μπορεῖ καλλίτερα) ὅπως θὰ ἐφέροντο σ' ἔνα χάνι. Καὶ μανθάνει μὲν ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του ὁ ἔνας — ὁ Χάστιγκς — ἀπὸ τοὺς δύο ἐπισκέπτας τὴν ἀλήθεια. Διὰ νὰ... γίνη ὅμως τὸ ἔργον θεωρεῖ σκόπιμον νὰ τὴν κρύψῃ ἀπὸ τὸν φίλον του, ὁ ὁποῖος ὡς ἐκ τούτου μένει στὴν πλάνην του καὶ φέρεται ἐν συνεχείᾳ κατὰ τρόπον ποὺ κάγει τὸν εὐγενῆ οἰκοδεσπότην νὰ σκυλιάζῃ.

Οἱ ὑποψήφιος γαμβρὸς, ἔχει τὸ ἐλάττωμα νὰ εἴη τρομερὰ συνεσταλμένος καὶ ἄτολμος ἀπέναντι τῶν «άξιοτίμων» ἀντιπροσώπων τοῦ ὡραίου φύλλου. Ἀντιθέτως είναι μέγας καὶ τολμηρότατος κυνηγὸς προκειμένου περὶ κυριῶν μᾶλλον εὐκόλου ηθικῆς. Δὲν σηκώνει λοιπὸν καν τὰ μάτιά του γιὰ νὰ δῆ τὴν ὑποψηφίαν μνηστῆν του, ὅταν συναντᾶται μὲ οὐτήν, κατὰ τύχην δῆθεν εὑρεθεῖσαν εἰς τὸ ὑποτιθέμενον χάνι. Ἀντιθέτως ὅμως ἀνάβει καὶ κορώνει ὅταν βλέπῃ τὴν ἴδια κοπέλλα, ἡ ὁποῖα, ντυμένη μὲ τὸ χωρικὸ κοστοῦμι, (ἔτσι θέλει ὁ πατέρας της καὶ... ὁ συγγραφεὺς νὰ εἴναι ντυμένη στὸ σπίτι) τοῦ ἐμφανίζεται ὡς ἔνα είδος ὑπηρέτριας τοῦ χανιοῦ. Τὸ ἀποτέλεσμα είνε ὅτι οἱ δύο νέοι ἐρωτεύονται. «Οταν — μετὰ ἔνα σωρὸ ἐπεισοδιακές ἄλλες παρεηγήσεις κωμικές — ἐπέρχεται ἡ ἀναγνώρισις, πειντρεύονται καὶ... ζούν

αὐτοὶ καλὰ καὶ μεῖς καλύτερα διότι ἐπὶ τέλους — μετὰ πέντε πράξεις καὶ 7 εἰκόνες — τελειώνει τὸ ἔργον.

Αὐτὸ εἶνε τὸ «Λάθη μιᾶς νύχτας». Ἀσήμαντον. Ἐπαίχθη πολὺ καλὰ ἀπὸ όλους καὶ περίφημα ἀπὸ τὴν κυρία Ἀνδρεάδη, τὸν κ. Ἀποστολίδη, τὸν κ. Μορίδη, τὸν κ. Φαρμάκη, τὴν κυρία Μηλιάδη. Ὁ κ. Σταρένιος εἰς τὸν πρόλογον πολὺ καλὸς καὶ οἱ κ.κ. Δαμασιώτης καὶ Οἰκονομίδης εἰς δύο δύο ἐπεισοδιακούς του ρόλους διασκεδαστικώτατοι.

Ο κ. Σαραντίδης είργασθη ὡς σκηνοθέτης ἀριστα καὶ ἐπέτυχε ἀληθινὰ νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἀτμόσφαιρα, πράγμα ποὺ εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτὴν περίπτω

σιν ἥτον ὁμολογουμένως δυσκολώτατο. Ἡ ἐπιτυχία του ἀπαιτούσε καταγόσης ἰδιαίτερη τῆς υφῆς τοῦ περιβάλλοντος εἰς τὸ ὅποιον διαδραματίζεται τὸ ἔργον. «Ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι ἥτον μᾶλλον ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου ἔκεινος ὁ διεννέζικος στριφτὸς «κολόγηρος» διὰ τὸ κρέμασμα τῶν καπέλλων καὶ τῶν παλτῶν, ποὺ ἐνεφανίσθη στὴ γωνιὰ τοῦ σαλονιοῦ τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Χάρσασλ, σπιτιοῦ ἀγγλικοῦ τοῦ 18ου αἰώνος. Δὲν είχαν δέστια αἱ κόμα ἐμφανισθῆ ὁι τρυπητὲς καρέκλες καὶ τὰ διεννέζικα ἐπιπλα εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὸ 1750.

Κοστούμια ἐποχῆς πράγματι περίφημα. Παράστασις παστρικώτατη ὅπως πιὰ εἶναι παράδοσις διὰ τὰς παραστάσεις τοῦ Θιάσου Ἀνδρεάδη. Κρίμα ὅτι τόσα ἔξιδα καὶ τόση δουλειά, διετέθησαν δι' ἔργον ποὺ ὁμολογουμένως δὲν τάξιζε δι' ὅ καὶ μᾶλλον ἀπεγόγγεισε τὸ κοινὸν ἄν καὶ ἐλπίω πώς μὲ κάπως τροποποιουμένην τὴν ἀπόδοσιν ὥστε τὸ κωμικὸ στοιχεῖο νὰ δίδεται μὲ πειρισσότερο καὶ πρὸ πάντων πιὸ πηγαίο κέφι, θὰ εἴη δυνατὸν τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ πάρῃ μιρφή διασκεδαστικώτερη ποὺ νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ ἐντιμον ἀριθμητικῶς σειράν παραστάσεων. «Οπωσδήποτε καλὸν θὰ εἴη ἡ κυρία Ἀνδρεάδη νὰ σκεφθῇ ὅτι τὸ κοινὸν ἔχει καὶ αὐτὸ τὰ δικαιώματά του. Εἰς μίαν ἐποχὴν καθ' ἥν ὅλη ἡ ἡμέρα είνε δι' ὅλους περίπου συνεχὲς δάσανον, δικαιοῦται τὸ βράδυ νὰ βλέπῃ διὰ τοὺς θεοὺς καὶ ὅχι καλὰ

καὶ σώνει ὅ,τι θέλει ἡ ύψηλότερη ἡ χαμηλότερη «Τέχνη». "Αλλως τε μπορεῖ νὰ ἀναζητεῖται ἡ «Τέχνη» καὶ σὲ ἔργα ὅχι ἀπαραιτήτως ξένα πρὸς τὴν ἐποχὴν μας, τὸν ἑθνικὸν μας χαρακτῆρα, τὶς ἀπαιτήσεις τῶν γενικῶν ψυχολογικῶν καταστάσεων ποὺ δημιουργοῦν εἰς τὸ κοινὸν—ἀλλοίμονον—οἱ δραματικὲς περιστάσεις τῶν καὶ ρῶν μας.

◎◎

Οι «Κωμῳδίες τῆς ζωῆς» ποὺ ἐγνώρισαν πρότινος τὴν θριαμβευτικῷ τερη καρριέρα θεατρικοῦ ἔργου τῆς χρονιᾶς αὐτῆς καὶ τὸ ισόξιό των ἀπὸ τῆς ἴδιας ἀπόφεως «Στραβόξυλο» ἀξιώσεις «Τέχνης» δένδαισα δὲν ἡμ πορεῖ νὰ ἔχουν οὔτε κατὰ προσέγγισιν. 'Υπῆρξαν δημως θεατρικὲς ἐπιτυχίες ἀξιόλογες.

Κανεὶς ἀφ' ἑτέρου δὲν ἡμ πορεῖ νὰ μεμφθῇ

ένα καλλιτεχνικὸν ὄργανισμόν, πρὸ πάντων ὅταν εἶνε «Ἐλεύθερος» διότι δὲν ἔκαμνε μερικάς παραχωρήσεις εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κοινοῦ δι' εὔκολα καὶ εὐχάριστα πράγματα, ἐπιθυμίαν μάλιστα τόσον δικαιολογουμένην σήμερον. "Αλλως αὐτὴ ἡ τάσις τοῦ κοινοῦ μπορεῖ νὰ συμβιβασθῇ περίφημα καὶ ἐν μέτρῳ σοβαρώς μὲ τὰς ἀξιώσεις τῆς τέχνης. Τὸ «Στραβόξυλο» αἴφνης θὰ μπορούσε νὰ εἶνε καὶ ὡς «Τέχνη» καλὴ κωμῳδία ἐὰν ἀπὸ τὸν συγγραφέα δὲν ἔλειπαν ἀπόλυτα κάθε εἰδους τεχνικὴ πεῖρα, οἱ δὲ «Κωμῳδίες τῆς ζωῆς» δὲν θὰ ἤθελαν παρὰ πολὺ ὀλίγα πράγματα διὰ νὰ ὑπάρξουν ἀξιόλογον δείγμα θεατρικοῦ εἰδους ποὺ εἶνε καθ' έαυτὸ λίαν ἀξιοπρόσεκτο.

ΠΟΛ. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗΣ,